

URZĄD GMINY ŚWILCZA

36-072 ŚWILCZA 168

ANALIZA ZAGROŻEŃ

**W TYM IDENTYFIKACJA MIEJSC, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE ZAGROŻENIE
DLA BEZPIECZEŃSTWA OSÓB WYKORZYSTUJĄCYCH OBSZAR WODNY DO
PŁYWANIA, KĄPANIA SIĘ, UPRAWIANIA SPORTU LUB REKREACJI
NA TERENIE GMINY ŚWILCZA**

ZATWIERDZAM

.....
Wójt Gminy Świlecza

Świlecza, dn. 17. lipca 2026 r.

OPRACOWANIE:

MONIKA PIĄTEK

AGNIESZKA NOWAK

Świlecza 2026

Karta uzgodnień:

L.p.	Nazwa instytucji	Osoba funkcyjna	Data	Podpis
1.	POLICJA	Kierownik Posterunku Policji młodszy aspirant Wioletta Woźnik	2026 -07- 16	KIEROWNIK POSTERUNKU POLICJI w ŚWILCZY z siedzibą w Trzcianie KOMISARIATU POLICJI w Rzeszowie <i>Wioletta Woźnik</i> ml. asp. Wioletta WOŹNIK
2.	Rzeszowskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	Prezes Rzeszowskiego WOPR Łukasz Iskrzycki	2026 -07- 16	RZESZOWSKIE WODNE OCHOTNICZE POGOTOWIE RATUNKOWE 35-959 Rzeszów, ul. Baczyńskiego 7 tel. 607 299 255 NIP 843-02-68-001 RZESZ Zarządu Rzeszowskiego WOPR <i>Łukasz Iskrzycki</i>
3.	Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej	Komendant Gminny ZOSP RP Bogdan Cioch	2026 -07- 16	KOMENDANT GMINNY Związku OSP RP w Świlczy <i>Bogdan Cioch</i> Bogdan Cioch

Spis treści

I. Wstęp	4
Cel opracowania	4
Podstawa prawna i metodyka opracowania.....	4
II. Charakterystyka Gminy Świlcza.....	6
Informacje ogólne.	6
III. Charakterystyka obszarów wodnych znajdujących się na terenie Gminy Świlcza.....	6
IV. Miejsca w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu i rekreacji.....	7
Zbiornik retencyjno-rekreacyjny w Bratkowicach	8
Staw w użytku ekologicznym Trzciana „Olszyny” ”	10
Zbiornik poeksploatacyjny w Świlczy (Kamyszyn).....	13
Zbiornik wodny Mrowla – Otoka	15
Wyrobisko potorfowe Mrowla – Otoka.....	17
Staw w Parku Podworskim w Bratkowicach	18
Staw w Błędowej Zgłobieńskiej	20
Zbiorniki poeksploatacyjne w Mrowli (Stawy Lipie)	21
Stawy rybne i zbiorniki retencyjne Trzciana – Dyndy	23
V. Cieki wodne na terenie Gminy Świlcza.....	27
Charakterystyka	27
Wykaz cieków wodnych na terenie Gminy Świlcza	27
Rzeka „Mrowla”	27
Rzeka „Osina”	27
Potok „Bratkówka”	27
Potok Wężówka”	27
Potok „Węgorzyn”	27
Potok „Trzcianka”	28
VI. Zagrożenie dla osób przebywających na obszarach wodnych na terenie Gminy Świlcza.....	28
VII. Program działań naprawczych i rekomendacje techniczne	31
VIII. Podsumowanie.....	32

I. Wstęp

1. Cel opracowania.

Przedmiotem niniejszego dokumentu jest „Analiza zagrożeń w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Gminy Świlcza”, zwana dalej Opracowaniem lub Analizą.

Głównym celem Opracowania jest kompleksowa identyfikacja oraz ocena zagrożeń czyhających na osoby przebywające na terenach wodnych gminy. Dokument służy wsparciu działań prewencyjnych i ratowniczych oraz ma na celu poprawę ogólnego poziomu bezpieczeństwa publicznego.

W ramach niniejszej Analizy dokonano:

- **inwentaryzacji terenowej** obszarów wodnych znajdujących się w granicach administracyjnych Gminy Świlcza;
- **identyfikacji miejsc niebezpiecznych**, w których występuje realne zagrożenie dla osób korzystających z wody w celach rekreacyjnych (kąpiel, sporty wodne), hobbystycznych (wędkarstwo), turystycznych oraz podczas rekreacji zimowej;
- **programowania działań naprawczych**, w tym określenia metod ograniczania ryzyk, zasad prowadzenia akcji ratowniczych oraz koordynacji zadań podnoszących standardy bezpieczeństwa.

2. Podstawa prawna i metodyka opracowania.

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone na podstawie **art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych** (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 714 z późn. zm.).

Zgodnie z przywołanym przepisem, zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na:

- sporządzeniu analizy zagrożeń we współpracy z Policją oraz podmiotami uprawnionymi do wykonywania ratownictwa wodnego;
- identyfikacji miejsc stwarzających ryzyko dla osób kąpiących się, pływających oraz uprawiających sport i rekreację.

Na potrzeby niniejszej Analizy przyjęto definicje zgodne z ustawą o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych:

- **Obszar wodny:** wody śródlądowe oraz przybrzeżne (w rozumieniu ustawy Prawo wodne), a także kąpieliska, miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, pływalnie oraz inne obiekty z nieckami basenowymi o powierzchni powyżej 100 m² i głębokości powyżej 0,4 m (lub powyżej 1,2 m w najgłębszym miejscu).
- **Wyznaczony obszar wodny:** kąpielisko, miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, pływalnia oraz obiekty basenowe spełniające powyższe parametry techniczne.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy, podmiotem odpowiedzialnym za bezpieczeństwo jest **zarządzający obszarem wodnym**, którym w zależności od terenu jest:

1. Dyrektor parku – na terenie parków narodowych lub krajobrazowych.
2. Osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna – na terenach prowadzących działalność sportowo-rekreacyjną.
3. **Wójt (burmistrz, prezydent miasta)** – na pozostałych obszarach (właściwy miejscowo dla Gminy Świlcza).

Zapewnienie bezpieczeństwa obejmuje dodatkowo:

- oznakowanie i zabezpieczenie terenów oraz urządzeń wodnych;
- prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych (szczególnie wśród dzieci i młodzieży);
- uświadamianie zagrożeń i nadzór nad miejscami niebezpiecznymi (w tym zwyczajowo wykorzystywanymi do kąpieli);
- stworzenie warunków do organizacji pomocy i ratowania osób zagrożonych utratą życia lub zdrowia.

Analiza została opracowana w drodze szerokich konsultacji i współpracy terenowej przedstawicieli następujących jednostek:

- **Posterunku Policji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie;**
- **Straży Gminnej w Świlczy;**
- **Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (WOPR) w Rzeszowie;**
- **Komendanta Gminnego Ochotniczej Straży Pożarnej.**

II. Charakterystyka Gminy Świlecza.

Gmina Świlecza to gmina wiejska zlokalizowana w centralnej części województwa podkarpackiego, granicząca bezpośrednio od strony zachodniej z Rzeszowem – stolicą regionu. Takie położenie sprawia, że gmina stanowi istotny element aglomeracji rzeszowskiej, łącząc funkcje rolnicze z dynamicznie rozwijającym się sektorem gospodarczym.

Kluczowe dane o gminie:

- **Powierzchnia:** ok. 108 km².
- **Struktura terenu:** Przeważają użytki rolne oraz rozproszona i zwarta zabudowa wiejska.
- **Gospodarka:** Gmina charakteryzuje się dynamicznym wzrostem aktywności usługowej i przemysłowej, szczególnie w strefach zlokalizowanych w sąsiedztwie autostrady A4 i drogi krajowej nr 94.
- **Podział administracyjny:** W skład gminy wchodzi **8 sołectw**:
 - Bratkowice,
 - Błędowa Zgłobieńska,
 - Dąbrowa,
 - Mrowla,
 - Rudna Wielka,
 - Świlecza,
 - Trzciana,
 - Woliczka.

Gmina cechuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą komunikacyjną oraz systematycznie rosnącym potencjałem inwestycyjnym, co wpływa na intensywność wykorzystania jej terenów (w tym obszarów wodnych) do celów rekreacyjnych i bytowych.

III. Charakterystyka obszarów wodnych znajdujących się na terenie Gminy Świlecza.

Gmina Świlecza charakteryzuje się rozproszoną siecią wód powierzchniowych, obejmującą rzeki, potoki oraz zbiorniki wodne o zróżnicowanej genezie.

Sieć rzeczna

Główną osią hydrograficzną gminy jest rzeka **Mrowla**. Jest to ciek o charakterze nizinny, cechujący się:

- wąskim korytem i piaszczysto-żwirowym dnem;
- brzegami gęsto porośniętymi roślinnością naturalną;
- przebiegiem przez tereny zurbanizowane (wiejskie) oraz obszary rolnicze i łąki.

System hydrograficzny uzupełniają dopływy Mrowli: potoki **Wężówka, Bratkówka, Węgorzyn, Trzcianka** oraz rzeka **Osina**.

Cieki te nie stanowią bezpośredniego, wysokiego zagrożenia powodziowego. Niemniej jednak, realnym problemem pozostają lokalne podtopienia terenów przyległych oraz posesji, wynikające ze specyfiki ukształtowania terenu i wezbrań o charakterze lokalnym.

Zbiorniki wodne i stawy

Rozmieszczenie zbiorników stojących na terenie gminy jest nierównomierne:

- Znaczna część akwenów znajduje się w północnej części gminy. Ich występowanie jest ściśle powiązane z warunkami geologicznymi (tereny torfowe) oraz działalnością antropogeniczną – są to w dużej mierze zbiorniki powstałe w wyrobiskach po eksploatacji kruszyw naturalnych.
- Akweny te, ze względu na swoje pochodzenie (wyrobiska), mogą charakteryzować się zróżnicowaną głębokością i stromymi spadkami dna, co ma kluczowe znaczenie dla oceny bezpieczeństwa osób z nich korzystających.

IV. Miejsca w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu i rekreacji.

Głównym czynnikiem determinującym liczbę osób przebywających nad wodą są korzystne warunki atmosferyczne oraz sezon letni (okres wakacyjny). W tym czasie odnotowuje się wzmożony ruch rekreacyjny, co bezpośrednio przekłada się na wzrost prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzeń zagrażających życiu i zdrowiu.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 960 ze zm.), na terenie Gminy Świlcza funkcjonuje:

- **jedno „miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli”.**

Pozostałe akweny na terenie gminy to głównie ogólnodostępne zbiorniki wodne, wykorzystywane przede wszystkim przez wędkarzy oraz osoby uprawiające rekreację bierną.

Do kluczowych czynników stwarzających niebezpieczeństwo dla osób korzystających z obszarów wodnych na terenie gminy należą:

- **Czynniki ludzkie:**

- brak umiejętności pływackich lub ich niewłaściwa, zawyżona ocena;
- kąpiel oraz uprawianie sportów wodnych w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających;
- wykonywanie skoków do wody w miejscach nierozpoznanych (nieznana głębokość, przeszkody podwodne).

- **Czynniki środowiskowe i techniczne:**

- wpływanie w strefy bagniste lub silnie porośnięte roślinnością wodną (ryzyko uwięzienia);
- korzystanie z akwenów podczas niekorzystnych zjawisk pogodowych (wyładowania atmosferyczne, nagłe wychłodzenie);
- brak nadzoru ratowniczego w miejscach zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli.

- **Zagrożenia sezonowe (zimowe):**

- wchodzenie na tafle lodu bez znajomości jego grubości i struktury oraz bez odpowiedniego zabezpieczenia technicznego.

Na terenie Gminy Świlcza szczególny nadzór nad bezpieczeństwem winien obejmować ogólnodostępne zbiorniki wodne (w tym wyrobiska poeksploatacyjne). Choć służą one głównie do celów wędkarskich, stanowią miejsca potencjalnego zagrożenia ze względu na nieuregulowane, często strome nabrzeża oraz brak stałego zabezpieczenia ratowniczego.

1) Zbiornik retencyjno-rekreacyjny w Bratkowicach

Zbiornik zlokalizowany jest na potoku Bratkówka, w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksu leśnego (działka nr 1118/35). Pełni on funkcję retencyjną oraz rekreacyjną, będąc kluczowym obiektem tego typu na terenie gminy.

Dane techniczne i charakterystyka dna:

- **Powierzchnia:** 1,80 ha.
- **Głębokość średnia:** 1,30 m.
- **Głębokość maksymalna:** 2,50 m.
- **Struktura dna:** Pokryte warstwą mułu, co stanowi istotny czynnik ryzyka dla osób kąpiących się.

Status i zasady użytkowania:

Obiekt funkcjonuje jako **miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli**. Szczegółowe ramy czasowe funkcjonowania obiektu (sezon kąpielowy) określa każdorazowo Rada Gminy Świlcza w drodze uchwały.

- Przy zbiorniku umieszczono regulamin korzystania z obiektu oraz tablice informacyjne o zakazie kąpieli poza wyznaczonym sezonem.
- Akwen jest oznakowany jako zbiornik wody stojącej.
- Teren wokół zbiornika nie jest ogrodzony, co zapewnia swobodny dostęp do linii brzegowej z każdego kierunku.

Zagrożenia i specyfika użytkowania:

1. **Okres letni:** Ryzyko związane z kąpielą w okresach poza sezonem (brak nadzoru ratowniczego) oraz zagrożenia wynikające z zamulonego dna.
2. **Okres zimowy:** Zbiornik jest popularnym miejscem spotkań osób uprawiających „morsowanie”. Należy jednak podkreślić, że uprawianie sportów zimowych (np. łyżwiarstwa) oraz przebywanie na tafli lodu jest w tym miejscu skrajnie niebezpieczne ze względu na zmienne warunki hydrologiczne wynikające z przepływowego charakteru zbiornika (położenie na potoku).

2) Staw w użytku ekologicznym Trzciana „Olszyny”

Zbiornik o powierzchni **2,67 ha**, zlokalizowany w zagłębieniu potorfowym, stanowi centralny punkt użytku ekologicznego o łącznej powierzchni 30,5 ha (ustanowionego Uchwałą Rady Gminy Świlcza nr XX/218/2001).

Charakterystyka przyrodnicza i hydrologiczna:

- Akwen typu linowo-szczupakowego, charakteryzujący się dużą żyznością dna oraz wysoką podatnością na procesy eutrofizacji.
- Od stron północnej i wschodniej staw graniczy z kompleksem lasu olszowego. Strona zachodnia i południowa przylega do pól uprawnych i łąk, od których zbiornik oddzielony jest pasem roślinności leśno-szuwarowej, pełniącym funkcję naturalnej bariery fitosanitarnej.
- Teren charakteryzuje się liczną obecnością żeremi bobrowych, co prowadzi do powstawania rozległych rozlewisk, istotnie zmieniających lokalne stosunki wodne.

Infrastruktura i dostępność:

- Na terenie użytku wyznaczono ścieżkę edukacyjną, która ze względu na podtopienia spowodowane działalnością bobrów jest obecnie w znacznej części niedostępna.
- Bezpośrednie dotarcie do stawu od strony ścieżki ekologicznej jest niemożliwe z uwagi na ukształtowanie terenu oraz rozlewiska.

Analiza zagrożeń:

1. Grząskie, potorfowe podłoże oraz liczne zalania sprawiają, że poruszanie się w sąsiedztwie zbiornika poza wyznaczonymi (i suchymi) trasami wiąże się z ryzykiem ugrzęźnięcia.
2. Gęsta roślinność szuwarowa oraz podmokły las olszowy utrudniają ewentualne działania ratownicze lub ewakuacyjne w tym rejonie.
3. Wysoka żyzność wód może sprzyjać zakwitom glonów, co obniża przejrzystość wody i zmienia jej parametry biologiczne.

3) Zbiornik poeksploatacyjny w Świlczy (Kamyszyn)

Akwen powstały w wyniku wydobywania kruszywa naturalnego, zlokalizowany na działce nr 912/2 w miejscowości Świlcza.

Charakterystyka i dostępność:

- Do zbiornika prowadzi droga wewnętrzna, zapewniająca dojazd do terenu przyległego.

- Dostęp do lustra wody jest znacznie utrudniony przez gęstą roślinność (krzewy, zarośla) otaczającą akwen. Brzegi są częściowo porośnięte trzcina.
- Głębokość zbiornika wynosi metrów.

Analiza zagrożeń:

1. Zbiorniki poeksploatacyjne charakteryzują się zazwyczaj nieregularnym ukształtowaniem dna oraz gwałtownymi uskokami (tzw. "półkami"), co stanowi poważne zagrożenie dla osób próbujących kąpiei w miejscach niedozwolonych.
2. Gęste zarośla i trzcinowiska mogą utrudniać dostęp służbom ratowniczym oraz ograniczają widoczność, co zwiększa ryzyko w przypadku nieszczęśliwego zdarzenia.
3. Obiekt nie jest przeznaczony do celów kąpielowych i nie posiada wyznaczonej strefy bezpieczeństwa ani opieki ratowniczej.

4) Zbiornik wodny Mrowla – Otoka

Obiekt zlokalizowany na działce nr 2669/5 w obrębie ewidencyjnym Mrowla. Jest to zbiornik o charakterze retencyjno-ekologicznym, utworzony około 27 lat temu w celu ochrony i utrzymania właściwej wilgotności lokalnego torfowiska.

Dane techniczne i charakterystyka terenu:

- **Powierzchnia lustra wody:** ok. 3200 m².
- **Głębokość:** średnio ok. 1,5 m.
- **Otoczenie:** Akwen bezpośrednio sąsiaduje z podmokłym rozlewiskiem porośniętym trzciną o powierzchni ok. 0,25 ha.
- **Stan zagospodarowania:** Teren nieużytkowany rekreacyjnie, podlegający naturalnej sukcesji roślinnej, silnie porośnięty roślinnością wodną i brzegową.

Analiza zagrożeń:

1. Ze względu na torfowy charakter terenu oraz przyległe rozlewiska, brzegi zbiornika są grząskie i niestabilne, co stwarza ryzyko wpadnięcia do wody lub ugrzęźnięcia.
2. Silne zarośnięcie zbiornika (roślinność podwodna i wynurzona) ogranicza swobodę ruchów w wodzie, co przy głębokości 1,5 m może być niebezpieczne nawet dla osób potrafiących pływać.

3. Teren jest trudnodostępny dla służb ratowniczych ze względu na podmokły charakter gruntów otaczających akwen.

5) Wyrębisko potorfowe Mrowla – Otoka

Obiekt zlokalizowany na działce nr **2188** w miejscowości Mrowla. Jest to wyrębisko o powierzchni **1532 m²**, powstałe w wyniku eksploatacji torfu.

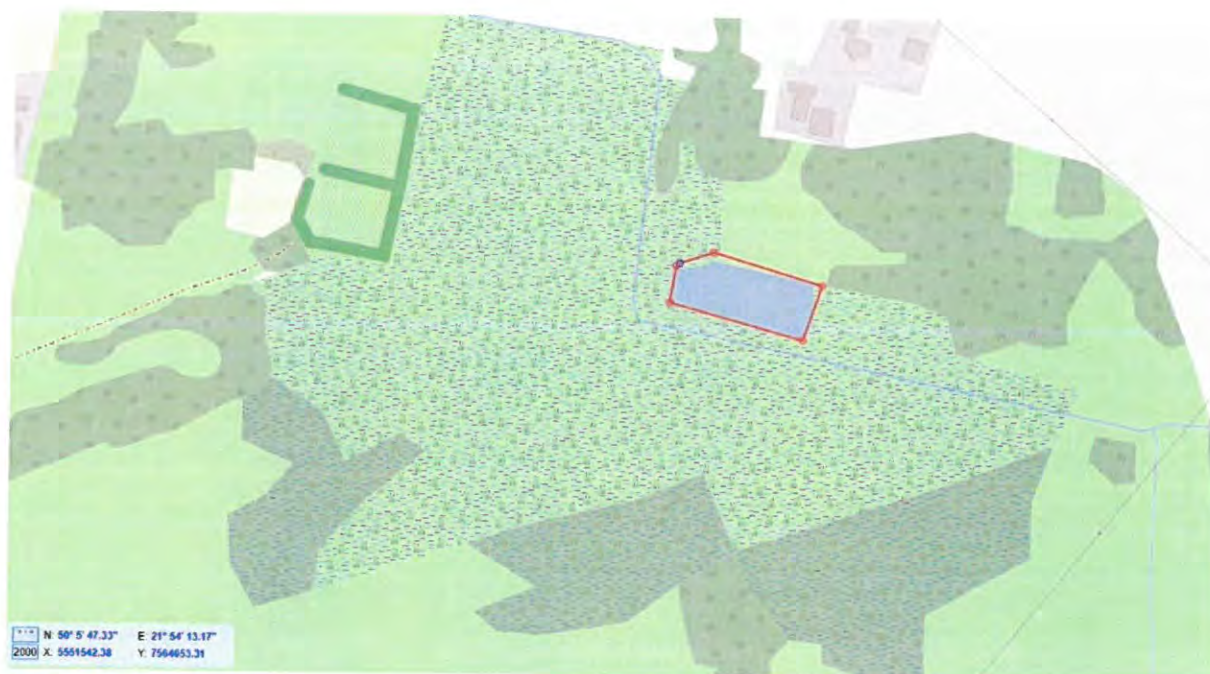
Charakterystyka i dostępność:

- Teren całkowicie niewykorzystywany, pozostawiony w stanie naturalnym.
- Brak bezpośredniego dostępu z drogi publicznej.
- Dojście do lustra wody jest obecnie niemożliwe ze względu na rozległe rozlewisko o powierzchni około **0,19 ha**. Powstało ono w wyniku spiętrzenia wód przez tamy bobrowe, co trwale odcięło dostęp do wyrębiska.

Analiza zagrożeń:

1. Brak możliwości dotarcia do obiektu lądem stanowi kluczową barierę dla ewentualnych działań ratowniczych. Teren wokół wyrębiska jest silnie podmokły i niestabilny.
2. Wyrębiska potorfowe charakteryzują się bardzo miękkim, "zasysającym" dnem oraz dużą mętnością wody, co w połączeniu z naniesionymi przez bobry gałęziami tworzy pułapki dla osób próbujących zbliżyć się do wody.
3. Aktywność bobrów powoduje nieprzewidywalne wahania poziomu wody i zmianę granic rozlewiska, co sprawia, że teren jest zdradliwy nawet dla osób znających okolicę.

6) Staw w Parku Podworskim w Bratkowicach

Akwen o charakterze parkowym, zlokalizowany na działce nr **3608/31**. Jest to niewielki zbiornik o powierzchni **0,08 ha**, stanowiący integralną część historycznego założenia podworskiego w Bratkowicach.

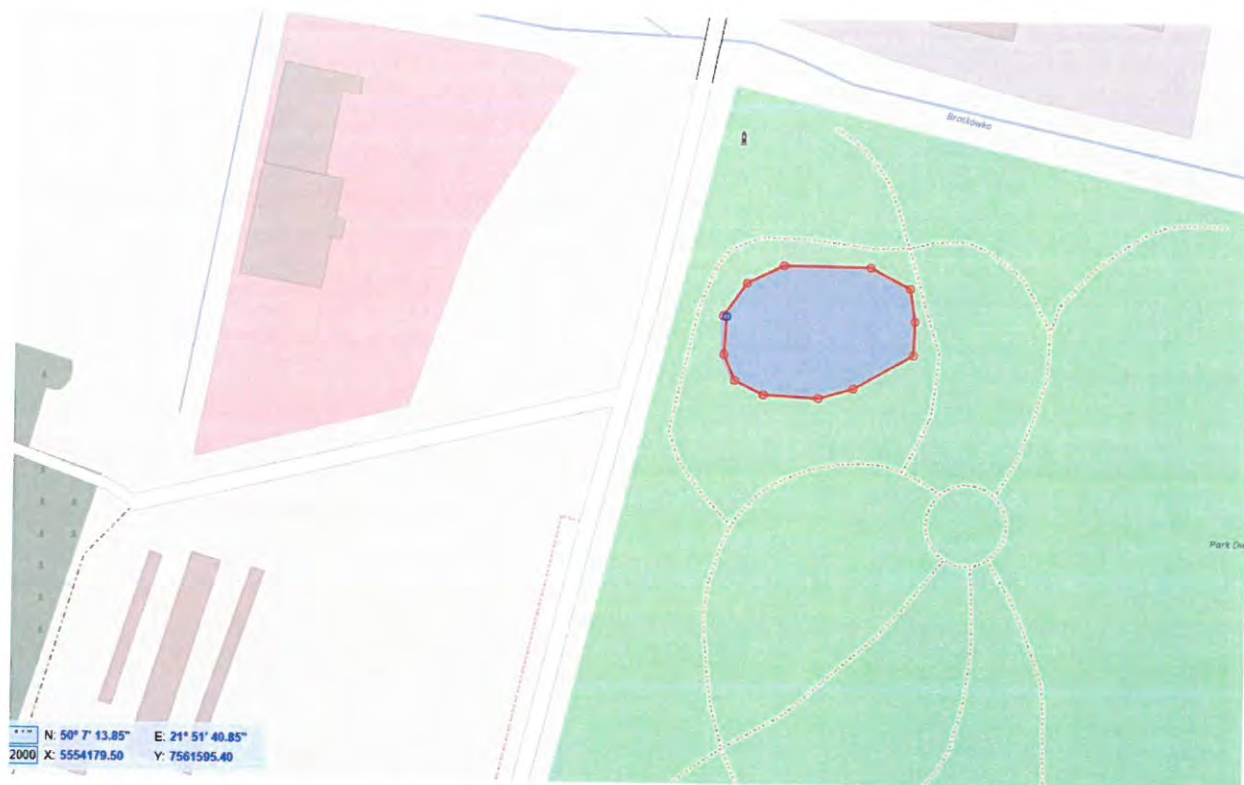
Charakterystyka i dostępność:

- Obiekt ogólnodostępny, nieposiadający wygradzeń. Ze względu na wpis do rejestru zabytków lub ochronę konserwatorską parku, montaż ogrodzenia jest niedopuszczalny (ograniczenia konserwatorskie).
- Obecnie zbiornik nie jest wykorzystywany do celów rekreacji wodnej (kąpieli, sportów wodnych). pełni funkcję głównie estetyczną i krajobrazową.
- Obiekt objęty jest planami rewitalizacji, które mają na celu przywrócenie jego walorów wizualnych oraz wdrożenie systemu monitoringu wizyjnego.

Analiza zagrożeń:

1. Brak fizycznych barier (ogrodzenia) w połączeniu z parkową lokalizacją sprawia, że do lustra wody mają bezpośredni dostęp spacerowicze, w tym osoby z dziećmi. Zwiększa to ryzyko przypadkowego wypadnięcia do wody.
2. Drzewostan w sąsiedztwie stawu może powodować gromadzenie się w wodzie martwego drewna (konarów), co stanowi przeszkodę podwodną i zagrożenie w przypadku próby wejścia do zbiornika.

3. Z uwagi na wymogi ochrony zabytków, zapewnienie bezpieczeństwa musi opierać się na działaniach miękkich (oznakowanie, monitoring) oraz planowanej rewitalizacji, a nie na środkach fizycznej ochrony terenu.

7) Staw w Błędowej Zgłobieńskiej

Zbiornik wodny o łącznej powierzchni **1353 m²**, zlokalizowany na działkach nr **1070, 1069 oraz 1071** w miejscowości Błędowa Zgłobieńska.

Charakterystyka i dostępność:

- Akwen o złożonej strukturze własnościowej (częściowo stanowiący własność prywatną).
- Teren wokół zbiornika nie jest ogrodzony i pozostaje ogólnodostępny dla osób postronnych.
- Obiekt nie jest przystosowany do celów kąpielowych ani zorganizowanej rekreacji wodnej.

Analiza zagrożeń:

1. Ze względu na mieszaną własność gruntów (prywatno-publiczną), egzekwowanie jednolitych zasad bezpieczeństwa oraz montaż ogrodzenia jest utrudniony.
2. Ogólnodostępny charakter nieogrodzonego zbiornika w terenie zabudowanym/wiejskim stwarza zagrożenie dla osób postronnych, w szczególności dzieci, ze względu na łatwy dostęp do linii brzegowej.
3. Specyfika własnościowa wymaga ścisłego współdziałania właścicieli prywatnych z władzami gminy w zakresie właściwego oznakowania terenu i informowania o potencjalnych zagrożeniach (np. zakaz kąpeli, zdradliwe dno).

8) Zbiorniki poeksploatacyjne w Mrowli (Stawy Lipie)

Kompleks zbiorników wodnych powstałych w wyrobiskach po wydobyciu kruszywa naturalnego. W skład obszaru wchodzi dwa główne akweny o następującej lokalizacji:

- **Staw Lipie 1:** współrzędne 50.112983, 21.933742.
- **Staw Lipie 2:** współrzędne 50.110574, 21.929515.

Status prawny i użytkowanie:

- Tereny pokopalniane stanowiące własność Spółki Prawa Handlowego Kruszgeo S.A.
- Część obszaru znajduje się w dzierżawie Polskiego Związku Wędkarskiego (PZW), co determinuje dominujący sposób wykorzystania akwenów jako łowisk wędkarskich.
- Obszar o cechach przemysłowo-rekreacyjnych, podlegający procesom rekultywacji lub naturalnej sukcesji.

Analiza zagrożeń:

1. Jako obiekty poeksploatacyjne, stawy charakteryzują się nieprzewidywalnym profilem dna, występowaniem gwałtownych uskoków oraz nierówności dna, co stwarza skrajne niebezpieczeństwo w przypadku prób kąpieli.
2. Obecność wędkarzy wiąże się z przebywaniem osób w bezpośrednim sąsiedztwie linii brzegowej, często w miejscach trudno dostępnych lub na stromych skarpach, co zwiększa ryzyko przypadkowego wpadnięcia do wody.

3. Ze względu na prywatno-związkowy charakter terenu, obszar nie jest przystosowany do masowej rekreacji wodnej, a nadzór nad bezpieczeństwem spoczywa głównie na użytkownikach (dzierżawcach) i właścicielu terenu w zakresie właściwego oznakowania zakazów.
4. Specyfika terenów pokopalnianych (drogi techniczne, nieutwardzone) może ograniczać szybkość dotarcia ciężkiego sprzętu ratowniczego w sytuacjach kryzysowych.

9) Stawy rybne i zbiorniki retencyjne Trzciana – Dyndy

Kompleks obejmuje dwa główne akweny o charakterze retencyjnym oraz szereg mniejszych zbiorników wodnych, zlokalizowanych na dawnych pastwiskach gromadzkich w sąsiedztwie użytku ekologicznego.

Dane techniczne i lokalizacja:

- **Zbiornik główny (duży):** działka nr 3013, powierzchnia **6,79 ha**.
- **Zbiornik główny (mały):** działka nr 3011, powierzchnia **4,38 ha**.
- **Pozostałe akweny:** mniejsze zbiorniki ("oczka wodne") zlokalizowane na działkach nr: 271/2, 269/2, 2919/1, 3019 oraz 3018.
- **Parametry:** Średnia głębokość zbiorników retencyjnych wynosi **1,5 m**. Obiekty zostały oddane do eksploatacji w 2002 roku.

Struktura użytkowania i zarządzania:

Teren znajduje się w użyczeniu dwóch podmiotów, co determinuje podział funkcji i zasad dostępności:

1. Polski Związek Wędkarski (PZW):

- Zarządza dużym stawem wraz z pasem terenu o szerokości 7 metrów wokół linii brzegowej oraz terenem pomiędzy akwenami.
- Wykorzystuje wschodnią część małego stawu (od strony drogi dojazdowej).
- Dla członków PZW wyznaczono dedykowane miejsca parkingowe.

2. Pole Golfowe „Dwa Stawy” (Pro-Golf sp. z o.o.):

- Użytkuje pozostałą część terenu, w tym mały staw, integrując akweny z infrastrukturą sportową pola golfowego.

Infrastruktura i dostępność:

- Przy zbiornikach utworzono ogólnodostępną strefę rekreacyjną, wyposażoną w wiatę grillową z paleniskiem oraz infrastrukturę towarzyszącą (ławy, stoły).
- Dostęp do linii brzegowej jest swobodny i nie posiada fizycznych barier ograniczających.

Analiza zagrożeń:

1. Bezpośrednie sąsiedztwo strefy grillowej, pola golfowego i stanowisk wędkarskich generuje wzmożony ruch osób o różnym profilu aktywności, co wymaga jasnego oznakowania zasad bezpieczeństwa.
2. Swobodny dostęp do wody w miejscu przeznaczonym do biesiadowania i rekreacji (wiata grillowa) stwarza ryzyko przypadkowego wypadnięcia do wody, szczególnie w przypadku osób małoletnich.

3. Przy średniej głębokości 1,5 m i braku ogrodzeń, kluczowym elementem profilaktyki jest systematyczna kontrola terenu oraz edukacja użytkowników w zakresie zakazu kąpieli w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

Ocena stanu obecnego oznakowania i zabezpieczeń

Podczas przeprowadzonych oględzin dokonano weryfikacji obecnego stanu zabezpieczeń oraz oznakowania obszarów wodnych na terenie Gminy Świlcza. Stan faktyczny przedstawia się następująco:

- **Zalew w Bratkowicach:** Posiada tablice informacyjne z regulaminem oraz oznakowanie strefy kąpielii w sezonie letnim. Stan oznakowania ocenia się jako dobry, wymagający jedynie bieżącej konserwacji.
- **Stawy Lipie oraz Zbiornik Kamyszyn:** Oznakowanie częściowo obecne (tablice PZW, zakazy kąpielii postawione przez właścicieli terenu). Ze względu na dużą powierzchnię i brawurę osób postronnych, stan ten uznaje się za niewystarczający – wymagany jest montaż dodatkowych tablic ostrzegawczych w miejscach dzikich zejść do wody.
- **Zbiorniki w Mrowli-Otoce oraz wyrobiska potorfowe:** Brak stałego oznakowania ostrzegawczego o charakterze urzędowym. Teren ze względu na bariery naturalne był uznawany za niedostępny, jednak wzrost aktywności rekreacyjnej wymaga ustawienia tablic „Teren niebezpieczny – zakaz kąpielii”.
- **Cieki wodne (rzeki i potoki):** Brak oznakowania na przeważającej długości koryt, co jest stanem naturalnym dla cieków płynących.

Ogólny stan oznakowania na terenie gminy wymaga ujednolicenia i uzupełnienia w punktach zidentyfikowanych jako miejsca o „Wysokim” stopniu ryzyka (zgodnie z tabelą w Rozdziale VI).

V. Cieki wodne na terenie Gminy Świlcza.

Ogólna charakterystyka i ocena zagrożeń

Naturalne cieki wodne (rzeki i potoki) przepływające przez teren gminy charakteryzują się specyficznymi warunkami, które bezpośrednio wpływają na stan bezpieczeństwa:

- Cieki naturalne nie posiadają ogrodzeń ani stałych systemów wczesnego ostrzegania (tablic informacyjnych) na całej swojej długości.
- Choć linia brzegowa jest formalnie dostępna, w praktyce dostęp do niej jest utrudniony przez gęstą roślinność nadbrzeżną oraz naturalne ukształtowanie terenu.
- Ze względu na parametry hydrologiczne (wąskie koryta, zróżnicowane dno, nurt), cieki te są całkowicie nieprzydatne do kąpieli, pływania oraz uprawiania sportów wodnych.
- W okresie zimowym wchodzenie na lód na rzekach i potokach jest skrajnie niebezpieczne. Nurt rzeki powoduje, że grubość pokrywy lodowej jest nierównomierna i podatna na nagłe załamanie.

Wykaz głównych cieków wodnych

Sieć hydrograficzną Gminy Świlcza tworzy rzeka Mrowla wraz z systemem jej dopływów:

1. **Rzeka Mrowla:** Główna oś wodna gminy. Całkowita długość wynosi 23,912 km, z czego **19 km** przebiega przez teren gminy (miejscowości: Trzciana, Świlcza, Mrowla, Rudna Wielka). Płynie z zachodu na wschód i jest lewobrzeżnym dopływem Wisłoka.
2. **Rzeka Osina:** Naturalny ciek o długości 15,529 km. Przepływa przez Bratkowice i Mrowlę (kierunek północ-południe), uchodząc do rzeki Mrowla.
3. **Potok Bratkówka:** Ciek o długości 8,761 km, przepływający przez Bratkowice. Na tym potoku zlokalizowany jest zbiornik retencyjny (Zalew). Stanowi dopływ Osiny.
4. **Potok Wężówka:** Ciek o długości 6,153 km z licznymi rozgałęzieniami. Przepływa przez Świlczę (kierunek południe-północ), zasilając rzekę Mrowla.
5. **Potok Węgorzyn:** Ciek o długości 6,970 km, przepływający przez Woliczkę z południa na północ. Dopływ rzeki Mrowla.

6. **Potok Trzcianka:** Ciek o długości 5,097 km, przepływający przez Trzciagę. Stanowi dopływ rzeki Mrowla.

VI. Zagrożenie dla osób przebywających na obszarach wodnych na terenie Gminy Świlcza.

Głównym czynnikiem determinującym frekwencję na obszarach wodnych Gminy Świlcza są sprzyjające warunki biometeorologiczne w sezonie letnim. Wzmożony ruch rekreacyjno-turystyczny w okresie wakacyjnym bezpośrednio koreluje ze wzrostem ryzyka wystąpienia wypadków, w tym zdarzeń o charakterze śmiertelnym (utonięć).

Eksploatacja akwenów niewyznaczonych do kąpielii oraz brak profesjonalnego nadzoru ratowniczego rodzi szereg zagrożeń, które sklasyfikowano poniżej:

1. Zagrożenia wynikające z czynników ludzkich i behawioralnych

- **Przecenienie własnych możliwości:** Niewystarczające umiejętności pływackie w zestawieniu ze zbyt dużą odległością od brzegu.
- **Pływanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających:** Kluczowy czynnik prowadzący do brawury, zaburzeń koordynacji i błędnej oceny sytuacji.
- **Niebezpieczne zachowania (tzw. „nieodpowiednia zabawa”):** Popychanie, podtapianie czy wykonywanie skoków do wody w miejscach nierozpoznanych (ryzyko urazów kręgosłupa i głowy).
- **Brak nadzoru rodzicielskiego:** Pozostawienie osób małoletnich bez opieki w pobliżu linii brzegowej.

2. Zagrożenia fizjologiczne i nagłe zdarzenia medyczne

- **Wstrząs termiczny:** Wynikający z gwałtownego kontaktu rozgrzanego ciała z zimną wodą, mogący prowadzić do zatrzymania akcji serca.
- **Bolesne skurcze mięśni:** Uniemożliwiające kontynuowanie pływania i prowadzące do paniki.
- **Wyczerpanie fizyczne:** Nagła utrata sił w znacznej odległości od miejsca bezpiecznego.

3. Zagrożenia środowiskowe i sytuacyjne

- **Nagła zmiana warunków:** Gwałtowne załamania pogody, silne podmuchy wiatru lub niespodziewane zmiany ukształtowania dna (uskoki).

- **Brak nadzoru ratowniczego:** Większość akwenów na terenie gminy pozostaje poza stałą kontrolą specjalistycznych organizacji ratowniczych, co znacząco wydłuża czas ewentualnej pomocy.
- **Zagrożenia pożarowe:** Ryzyko wystąpienia pożarów roślinności przybrzeżnej oraz przyległych kompleksów leśnych, co może odciąć drogi ewakuacji osobom przebywającym nad wodą.

4. Zagrożenia specyficzne dla obszarów niestrzeżonych

Korzystanie z miejsc niewyznaczonych do kąpieli (tzw. „dzikich kąpielisk”) wiąże się z ryzykiem natrafienia na przeszkody podwodne, wpłatania się w roślinność szuwarową oraz narażeniem na zanieczyszczenia bakteriologiczne wody.

Poniższa tabela stanowi syntezę przeprowadzonych oględzin i identyfikacji zagrożeń. Stopień ryzyka został określony w skali trzystopniowej (Niskie, Średnie, Wysokie) w oparciu o kryteria: dostępności terenu, głębokości, ukształtowania dna oraz natężenia ruchu turystycznego.

Tabela: Klasyfikacja stopnia zagrożenia i ryzyka utonięć na wybranych akwenach Gminy Świlcza

Lp.	Lokalizacja / Akwen	Stopień ryzyka	Uzasadnienie (Analiza Krytyczna Zapisów)
1.	Zalew w Bratkowicach	WYSOKIE	Największa kumulacja osób. Statystycznie najwyższe prawdopodobieństwo incydentów (brawura, alkohol, brak opieki nad dziećmi) ze względu na masowość rekreacji.
2.	Stawy Lipie (Mrowla)	WYSOKIE	Akwen poeksploatacyjny. Nagłe, pionowe uskoki dna i duża głębokość determinują najwyższe ryzyko utonięcia w razie utraty gruntu pod nogami.
3.	Zbiornik Kamyszyn	WYSOKIE	Krytycznie trudny dojazd dla służb ratunkowych. Niestabilne podłoże po wydobyciu kruszywa i brak nadzoru sprawiają, że pomoc może nie dotrzeć na czas.
4.	Wyrobiska potorfowe (Mrowla Otoka)	WYSOKIE	Grząskie, „zasysające” dno o strukturze bagiennej oraz zerowa widoczność. Skrajnie

Lp.	Lokalizacja / Akwen	Stopień ryzyka	Uzasadnienie (Analiza Krytyczna Zapisów)
			trudne warunki dla nurków i brak możliwości samoratownia.
5.	Stawy Trzciana – Dyndy	ŚREDNIE	Ryzyko powiązane z infrastrukturą rekreacyjną. Możliwość upadku do wody osób przebywających przy wiatach, jednak dostęp dla ratowników jest dogodny.
6.	Zbiornik Mrowla – Otoka	ŚREDNIE	Naturalny charakter zbiornika, gęsta roślinność szuwarowa i muliste dno, które znacząco utrudnia wydostanie się na brzeg o własnych siłach.
7.	Staw w Parku w Bratkowicach	NISKIE	Obiekt dekoracyjny i płytki. Główne zagrożenie to poślizgnięcia na nabrzeżu, groźne głównie dla dzieci pozostających bez opieki.
8.	Staw w Błędowej Zgłobieńskiej	NISKIE	Mała powierzchnia i znikoma atrakcyjność rekreacyjna sprawiają, że ekspozycja ludzi na realne zagrożenie jest minimalna.
9.	Staw w użytku „Olszyny” (Trzciana)	NISKIE	Płytki zbiornik o charakterze przyrodniczym. Brak cech zachęcających do kąpieli; zagrożenie ma charakter incydentalny.
10.	Rzeka Mrowla i dopływy	ŚREDNIE	Zagrożenie dynamiczne, zależne od zjawisk pogodowych. Niebezpieczeństwo gwałtownego nurtu po ulewach oraz ryzyko załamania lodu w okresie zimowym.

Powyższa klasyfikacja stanowi podstawę do programowania działań naprawczych zawartych w Rozdziale VII niniejszej analizy.

VII. Program działań naprawczych i rekomendacje techniczne

W celu minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń oraz poprawy bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych Gminy Świlcza, rekomenduje się podjęcie następujących działań:

1. Infrastruktura i oznakowanie

- Montaż dodatkowych tablic ostrzegawczych "Zakaz kąpeli" lub „Kąpiel zabroniona” oraz „Uwaga! Zdradliwe dno” przy wyrobiskach poeksploatacyjnych (Mrowla, Świlcza-Kamyszyn) oraz w miejscach zwyczajowo wykorzystywanych przez wędkarzy.
- Przy zbiorniku w Bratkowicach należy dbać o aktualność regulaminu oraz wyraźne oznaczenie granic miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli w okresie sezonu.
- Systematyczne usuwanie wiatrołomów i niebezpiecznych przeszkód podwodnych w strefach przyległych do miejsc rekreacji.

2. Nadzór i prewencja

- Kontynuacja i zwiększenie częstotliwości wspólnych patroli Policji, Straży Gminnej oraz ewentualnie ratowników WOPR w weekendy o wysokich temperaturach powietrza.
- Zapewnienie obsady ratowniczej WOPR w Bratkowicach zgodnie z przyjętą uchwałą Rady Gminy.
- Rozważenie rozbudowy monitoringu w obrębie Parku Podworskiego w Bratkowicach oraz przy głównych zbiornikach rekreacyjnych w celu szybkiej identyfikacji zdarzeń niebezpiecznych.
- Zadania z zakresu ratownictwa wodnego na terenie Gminy Świlcza, zgodnie z zawartą umową, realizowane są we współpracy z Rzeszowskim Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym, spełniającym wymagania podmiotu uprawnionego do ratownictwa wodnego w rozumieniu ustawy.

3. Edukacja i profilaktyka

- Prowadzenie akcji „Bezpieczna woda” w szkołach na terenie gminy przed rozpoczęciem ferii letnich i zimowych.

- Umieszczenie cyfrowej wersji niniejszej analizy oraz mapy bezpiecznych miejsc na stronie internetowej Urzędu Gminy Świlcza oraz w mediach społecznościowych.

Wykaz kluczowych numerów alarmowych:

W przypadku wystąpienia zdarzenia zagrażającego życiu lub zdrowiu na obszarze wodnym, należy niezwłocznie powiadomić służby ratunkowe:

- **112** – Ogólnopolski numer alarmowy (Centrum Powiadamiania Ratunkowego).
- **997** – Policja.
- **998** – Straż Pożarna.
- **601 100 100** – Numer ratunkowy nad wodą (WOPR).
- **Posterunek Policji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie:**

Słowniczek wybranych pojęć:

1. **Miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli** – wykorzystywany sezonowo (nie dłużej niż 30 dni w roku kalendarzowym) odcinek wód powierzchniowych, wydzielony i oznakowany, na którym zapewniona jest opieka ratowników w godzinach jego funkcjonowania.
2. **Ciek naturalny** – rzeki, potoki i strumienie, w których woda płynie w sposób ciągły lub okresowy w naturalnym korycie. Na terenie gminy są to miejsca całkowicie wyłączone z rekreacji wodnej.
3. **Wyrobisko poeksploatacyjne** – zbiornik powstały w wyniku wydobycia kruszywa lub torfu. Charakteryzuje się niestabilną strukturą dna i jest miejscem skrajnie niebezpiecznym do kąpieli.
4. **Nadzór ratowniczy** – obecność wykwalifikowanych ratowników wodnych (np. WOPR) posiadających odpowiedni sprzęt do udzielania pomocy przedmedycznej.

VIII. Podsumowanie

Niniejsza analiza zagrożeń na obszarach wodnych stanowi wynik szczegółowych oględzin oraz identyfikacji miejsc o podwyższonym ryzyku dla zdrowia i życia. Dokument ma na celu nie tylko inwentaryzację akwenów, ale przede wszystkim **podniesienie świadomości mieszkańców Gminy Świlcza** oraz turystów w zakresie bezpiecznego korzystania z walorów wodnych regionu.

Kluczowe konkluzje:

- Na terenie gminy nie funkcjonują stałe kąpieliska. Jedynym obiektem dopuszczonym do kąpieli jest **miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli** w Bratkowicach.
- Poza sezonem wyznaczonym przez Radę Gminy, we wszystkich zbiornikach wodnych na terenie gminy obowiązuje bezwzględny zakaz kąpieli.
- W okresie letnim priorytetowe obszary rekreacyjne objęte są nadzorem funkcjonariuszy Policji oraz Straży Gminnej. W wybrane weekendy lipca i sierpnia bezpieczeństwa nad „Zalewem” w Bratkowicach strzegą ratownicy WOPR.
- Przestrzeganie oznakowania, w szczególności zakazów kąpieli, jest kluczowym elementem profilaktyki wypadkowej. Kąpiel w miejscach niestrzeżonych, o nierozpoznanym dnie i braku nadzoru ratowniczego, stanowi bezpośrednie zagrożenie życia.

Rekomendacje profilaktyczne:

W celu minimalizacji ryzyka tragedii nad wodą, zaleca się:

1. Bezwzględne respektowanie tablic informacyjnych i zakazów kąpieli.
2. Korzystanie z akwenu w Bratkowicach wyłącznie w obecności służb ratowniczych WOPR.
3. Zwiększenie czujności opiekunów nad osobami małoletnimi przebywającymi w pobliżu cieków i zbiorników wodnych.
4. Unikanie wchodzenia do wody w miejscach o utrudnionym dostępie (dzikie nabrzeża, zarośla), co uniemożliwia sprawną interwencję służb ratunkowych.

Podstawą bezpieczeństwa na obszarach wodnych Gminy Świlcza pozostaje dyscyplina osób wypoczywających oraz umiejętność właściwej oceny ryzyka środowiskowego opisanego w niniejszym dokumencie.